

Комунальний заклад
«Дніпрорудненська гімназія «Софія» -
ЗОШ I – III ст. №1»

Затверджено:
на спільному засіданні ради освітнього закладу
та педагогічної ради протокол від 30 серпня № 1
Голова ради
Директор

Тронь І.М.
Пилипенко В.Д.

Освітня програма
«Обдарованість»
на 2018 - 2021 роки

Загальні положення

У Концепції загальної середньої освіти зазначено: «Освіта XXI століття – це освіта для людини. Її стрижень – розвиваюча, культуротворча домінанта, виховання відповідальної особистості, яка здатна до самоосвіти і саморозвитку, вмє критично мислити, опрацьовувати різноманітну інформацію, використовувати набуті знання та вміння для творчого розв’язання проблем, прагне змінити на краще своє життя і життя своєї країни». Час ставить перед освітою нове завдання: школа повинна займатися пошуком індивідуальності, адже так важливо виявити всіх, хто цікавиться знаннями з різних галузей науки і техніки, допомогти втілити в життя їхні плани й надії, якомога повніше розкрити свої здібності. Будь-якому суспільству потрібні обдаровані люди, а особливо нашій державі, яка перебуває на шляху європейського вибору, і завдання суспільства полягає в тому, щоб побачити та розвинути здібності кожного.

Талановиті діти — це той ресурс, із якого створюється інтелектуальна еліта. Цю еліту будь-якого народу становлять особистості творчі, яскраві, мислячі. Щоб це потенційне національне багатство зберегти й примножити, необхідно вміти відбирати таких дітей, допомагати їм знайти себе й правильно оцінити, підтримувати їхній розвиток. Тому одним із основних завдань сучасної освіти є розвиток інтелектуальних і творчих здібностей, природної обдарованості учнів, формування в них творчого потенціалу, мислення, уміння самореалізуватися.

Дати учневі змогу не лише отримати знання понад державний мінімум, а й розвинути свій інтелект у самостійній творчій діяльності, з урахуванням індивідуальних особливостей та нахилів, відчути свою значущість, належність до науки, ознайомитися з методами наукової та творчої роботи, задовольнити пізнавальні інтереси – завдання сучасної школи.

Програма роботи з обдарованими дітьми спрямована на формування конкурентноспроможної особистості, здатної до творення культури та самотворення, постійного духовного самовдосконалення шляхом створення оптимальних умов для виявлення, підтримки та розвитку їх творчого потенціалу, самореалізації та успішної соціалізації.

З метою створення системи роботи з обдарованими дітьми та її функціонування необхідно вважати талановитими і обдарованими тих дітей,

хто в силу видатних здібностей демонструє високі показники та унікальність у вивченні основ наук, у поезії, літературі, музиці, хореографії, живописі, народно-прикладному мистецтві, вокалі, спорті; хто має загальну багатопланову обдарованість та талановитість.

Програма роботи з обдарованими дітьми розроблена з метою створення у закладі пошуку, розвитку й педагогічної підтримки талановитих дітей, стимулювання їх творчого самовдосконалення, соціалізації та самореалізації у сучасному суспільстві.

Актуальність Програми визначається соціальними чинниками, за яких необхідно подбати про збереження та розвиток «золотого фонду» країни, який у майбутньому державотворчому процесі українського суспільства займе місце духовної еліти. За умов реформування системи національної освіти, піднесення ролі творчої особистості в суспільстві проблема розвитку обдарованих дітей є значною і актуальною.

Нормативні документи щодо організації роботи з обдарованими учнями

- УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ № 927/2010 "Про заходи щодо розвитку системи виявлення та підтримки обдарованих і талановитих дітей та молоді"
- Закон України "Про загальну середню освіту" (ст. 5,9,11,29).
- Наказ МОН України від 27.08.2013 №1236 "Про затвердження Положення про Банк інтелектуальних досягнень дітей та Положення про Експертну раду для визначення найкращих інтелектуальних досягнень дітей "

Метою Програми роботи з обдарованими дітьми є:

- розвиток інтелектуальних, творчих здібностей дітей;
- створення сприятливих умов для самореалізації особистості учня;
- забезпечення якісного психолого-педагогічного супроводу, діагностики обдарованих учнів, визначення особливостей їх обдарованості;
- покращення якості підготовки учнів щодо стандартів базової загальної та середньої освіти;
- підвищення результативності олімпіад, конкурсів, турнірів, науково-дослідницьких робіт учнів, членів МАН;
- створення умов для ранньої профілізації учнів;
- підвищення рівня компетентності та педагогічної майстерності вчителів школи.

Завдання Програми:

- розробка заходів з пошуку й цілеспрямованого відбору обдарованих дітей;
- створення системи психолого-педагогічної підтримки та супроводу обдарованих учнів;
- створення сприятливих умов для інтелектуального, духовного, морального, естетичного, фізичного розвитку учнів та надання їм можливості для самореалізації;
- розробка методичних рекомендацій і програм для ефективного навчання та розвитку обдарованих дітей, їх професійної орієнтації;
- оновлення змісту, форм і методів роботи з обдарованими дітьми;
- підготовка вчителів до роботи з обдарованою учнівською молоддю;
- створення системи стимулювання інтелектуально і творчо обдарованих учнів і вчителів, які з ними працюють;
- формування і розвиток соціально зрілої, творчої особистості, підготовленої до професійного самовизначення шляхом поглибленого вивчення профільних дисциплін за програмами, створеними педагогами закладу.

II. Компоненти перспективної моделі «Обдаровані діти»

Психофізіологічні властивості учня:

- наявність природних задатків до активного й цілісного світосприйняття;
- природні потреби в розумовій праці;
- розвиненість форм чуттєвого сприйняття;
- інтуїтивність;
- впевненість у собі, адекватна самооцінка, усвідомлення власної природно-соціальної цінності, прагнення власної емоційної незалежності.

2. Інтелектуальні здібності:

- пізнавальний інтерес;
- інформаційна ерудиція;
- високий рівень інтелектуального розвитку;
- нестандартність мислення, його дивергентність;
- здатність до абстрагування;
- діалектне бачення.

3. Креативний потенціал:

- оригінальність у вирішенні навчально-пізнавальних питань;
- ініціативність;
- неординарність підходів;
- інтенсивність розумової праці.

4. Світоглядні цінності:

- розвиненість громадських гуманістичних, моральних, естетичних, державно-правових, економічних, екологічних якостей;
- високий рівень свідомості й культури;
- активність та ініціативна відповідальність;
- здатність до аргументованого ризику;

- високий рівень самоаналізу та самоконтролю;
- уміння співпрацювати з партнерами.

IV. Перспектива організації та змісту освітнього процесу в роботі з обдарованими дітьми

1. Основні завдання оновлення змісту та організації освітнього процесу:

- застосування інноваційних технологій, оптимізація та інтенсифікація навчання;
- орієнтація на науково-дослідницьку і творчу діяльність учнів;
- урахування особливостей індивідуального розвитку учня, його інтересів та нахилів;
- забезпечення відповідних умов фізичного і морального здоров'я учнів;
- включення до освітнього плану спецкурсів, факультативів, курсів за вибором;
- створення авторських програм та концепції з урахуванням державних стандартів освіти.

2. Напрямки організації змісту освітнього процесу:

- розвиток у школярів якісно високого рівня світоглядних переконань;
- формування духовного потенціалу особливості школяра як внутрішньої розумової сили її розвитку, спрямованої на творче самовираження, самоствердження й самореалізацію;
- розробка індивідуальних планів навчання з окремих дисциплін як умова оптимізації формування творчої індивідуальності учня;
- розвиток науково-дослідницьких умінь, навичок та творчих здібностей учнів;
- визначення освітнього рейтингу учнів.

3. Педагогічні технології в реалізації програми:

- особистісно орієнтована технологія навчання;
- технологія розвивального навчання;
- технологія проектного навчання;
- опора на інтенсивні технології навчання вчителів-експериментаторів.

4. Перспектива соціально-психологічного забезпечення:

- Організація диференційованої роботи з учителями, спрямованої на підвищення рівня їхньої психологічної підготовки;
- організація індивідуального підходу та диференційованої роботи з обдарованими учнями;
- навчання обдарованих дітей, вироблення навичок психологічної стабільності та психорегуляції;
- формування вмінь адаптації в соціальному середовищі;
- набуття навичок як лідера, так і виконавця, спілкування на продуктивному рівні;
- формування навичок творчого саморозвитку.

5. Забезпечення можливостей учителя для реалізації власних творчих здібностей:

- Створення творчої атмосфери, здорового морально-психологічного клімату в колективі;
- утвердження демократичного стилю спілкування, творчих дискусій;
- своєчасна позитивна оцінка діяльності вчителя для розвитку в нього почуття задоволення;
- забезпечення соціального захисту вчителя, естетичних умов його праці.

V. Реалізація основних положень Програми

1. Організація роботи:

- Гуртків;
- Літературно-драматичної студії;
- Спецкурсів ;
- Курсів за вибором;
- Факультативів;
- Індивідуальних занять;

- Секцій;
 - Лабораторій;
 - Літньої школи.
2. Популяризація мети і завдань Програми з обдарованими дітьми, кращих наукових авторських робіт дидактичного, психолого-педагогічного забезпечення навчально-виховного процесу з обдарованими дітьми на батьківських зборах, районних та обласних семінарах, конференціях, ярмарках педагогічних ідей, у пресі.
 3. Організація системи поетапної діагностики та своєчасного виявлення обдарованих дітей за планом роботи практичного психолога.
 4. Поповнення інформаційного банку даних «Обдарованість»
 5. Проведення індивідуальних консультацій.
 6. Система стимулювання навчальної і громадської діяльності обдарованих дітей (занесення на шкільну дошку пошани, подяки батькам, інформація через роботу шкільного радіо, похвальні грамоти, грошові винагороди, інформація в пресі, екскурсії).

VI. Принципи реалізації програми

1. **Єдність** – передбачає спільність мети і завдань кожного з ступенів, наступність і взаємозв'язок між ними, надання усім дітям однакових стартових умов для здобуття загальної середньої освіти незалежно від соціального становища батьків. Школа є невід'ємною ланкою системи безперервної освіти і забезпечує рівень загальноосвітньої підготовки, достатній для подальшого здобуття освіти на наступних її етапах.
2. **Варіативність** – означає визнання правомірності різних шляхів реалізації єдиної мети і завдань шкільної освіти на основі застосування різних педагогічних систем і технологій.
3. **Демократичність** – визначається відкритістю перед суспільством, участю учнів, їхніх батьків, педагогічного колективу і представників громадськості у розробці та реалізації стратегії і змісту її діяльності, відповідальністю освітнього закладу за якість освітніх послуг перед споживачем і державою.
4. **Поєднання національного і загальнолюдського** – означає, що домінантою виховного процесу має стати виховання в учнів патріотизму з новим змістовним наповненням. З одного боку, це виховання почуття любові до рідного краю, свого народу, держави, відповідальності за їх майбутнє, а з іншого – відкритість до сприйняття різноманітних культур світу, освоєння фундаментальних духовних цінностей людства – гуманізму, свободи, справедливості, толерантності, культури миру, національного примирення, збереження природи.
5. **Світський характер** – означає побудову освітнього процесу на засадах наукових знань, розгляд будь-якого предмету вивчення у відповідності з даними про нього сучасної науки. Втручання в діяльність школи релігійних організацій, пропаганда релігійних віровчень, прилучення учнів до релігійної віри у школі не допускаються. Водночас у процесі вивчення гуманітарних предметів доцільне загальне ознайомлення школярів з релігіями як феноменом загальнолюдської культури.

VII. Очікувані результати від реалізації Програми роботи з обдарованими дітьми

- розробка і впровадження механізму пошуку і відбору обдарованої молоді;
- створення науково-педагогічної інформаційної системи;
- впровадження сучасних педагогічних та інформаційних технологій;
- підвищення професійного рівня педагогів;
- створення системи морального заохочення обдарованій молоді до науково-дослідницької діяльності;

- виховання особистості, збереження традицій і досвіду педагогічного колективу школи.

Одним із найважливіших засобів для виконання Програми є **моніторинг динаміки розвитку творчого потенціалу учнів**, який здійснюється за напрямками:

- визначення рівня знань учнів з конкретних навчальних дисциплін; аналіз динаміки цього показника;
- вивчення та аналіз динаміки рівня особистісної зрілості та адаптованості учнів за допомогою психологічних досліджень розвитку рівня соціальної особистості учня;
- оцінка професійного потенціалу педагогічного колективу освітнього закладу за статистичними матеріалами і аналіз його динаміки;
- виявлення рівня розвитку творчих здібностей учнів старших класів за допомогою оригінальних психологічних експрес-методик і аналіз динаміки цього показника, зв'язок його з навченістю та рівнем соціального та особистісного розвитку;
- дослідження психологічних установок, мотивації, ціннісних орієнтацій педагогів за допомогою спеціально розроблених анкет, аналіз динаміки цих показників;
- проведення експрес-дослідження соціально-психологічних особливостей розвитку освітнього закладу і подальше відстеження динаміки цього розвитку.

№	Зміст	Дата	Відповідальний
I	Організація роботи з обдарованими дітьми		
1.	Забезпечення інформаційного середовища, яке сприяє розвитку інтересів учнів через: - систематичне висвітлення загальношкільних, класних, позакласних заходів, спрямованих на розвиток здібностей та задоволення інтересів учні; - презентація гуртків, факультативів, спецкурсів -	Протягом освітнього року вересень	Заступник директора з НВР Коваленко О.А. Заступник директора з ВР Бачурська Т.А. Психолог Голобокова О.М. Соціальний педагог Мовчан В.П. Вчителі - предметники
2.	Корекція банку даних та паспортів обдарованих учнів	Вересень – жовтень	Голобокова О.М.
3.	Проведення індивідуальних занять зі старшокласниками з метою розвитку соціального інтелекту та комунікативних здібностей	3 п'ятниця кожного семестру	Заступник директора з ВР Бачурська Т.А. Психолог Голобокова О.М. Соціальний педагог Мовчан В.П.
4	Проведення індивідуальних консультацій з обдарованими учнями та їх батьками «Можливості розвитку творчих здібностей»	Протягом року	Голобокова О.М.
5	Забезпечити участь учнів в проведенні предметних тижнів, декад	Згідно річного плану	Керівники МК, вчителі – предметники
6.	Забезпечити участь учнів у	Протягом	Керівники МК, вчителі

	міжнародних інтелектуальних конкурсах («Кенгуру», «Колосок», «ім.. Ящика»)	року	– предметники,
7.	Організація творчих виставок	Протягом року	Стренакова Г.В.
13	Організація роботи «Літньої школи»	травень	Голобокова О.М. вчителі - предметники
II	Удосконалення творчого потенціалу вчителів освітнього закладу		
1.	Приймати участь в проведенні семінару, наукових конференцій, позакласних заходів освітнього закладу (згідно плану роботи)	Протягом року	Голобокова О.М., члени циклової комісії
2	Надання методичної допомоги по вирішенню питань з обдарованими дітьми	Протягом року	Голобокова О.М., члени циклової комісії
3	Організація індивідуальної психологічної допомоги молодим вчителям у визначенні та розвитку обдарованої особистості	Протягом року	Голобокова О.М., члени циклової комісії
4	Інформування про інноваційні технології і виховання, передовому педагогічному досвіду по роботі з обдарованими дітьми	Протягом року	Голобокова О.М., члени циклової комісії
5	Приймати участь у роботі клубу «Молодість і перспективи»	Згідно річного плану	Голобокова О.М., члени циклової комісії

III	Робота з батьками		
1	Примати участь у батьківському всеобучі з питання розвитку і виховання обдарованих дітей	Протягом року	Голобокова О.М., члени циклової комісії
2	Проведення індивідуальних консультацій з батьками обдарованих учнів	Протягом року	Голобокова О.М.,
4.	Залучення батьків до роботи творчих занять «Літньої школи»	Травень, липень	Голобокова О.М., члени циклової комісії

Розробила програму
Керівник циклової комісії «Обдарованість»
Голобокова О.М.